

ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА ТА ПРАВО

Інформаційно-аналітичний огляд

Щоб отримувати огляди, надішліть листа з текстом
"отримувати weeklyupdates" на адресу office@rac.org.ua
Архів оглядів: <http://www.rac.org.ua/oglyad/informatsiyno-analitychnyy-oglyad>
© Ресурсно-аналітичний огляд "Суспільство і довкілля"

АКЦЕНТИ

ЯКЕ МАЙБУТНЄ ЧЕКАЄ УКРАЇНСЬКУ ГІДРОЕНЕРГЕТИКУ?

1 8 квітня 2018 року у Комітеті Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи відбувся [круглий стіл](#) "Екологічні аспекти розвитку гідроенергетики в Україні". Круглий стіл став майданчиком для обміну думками між депутатами, енергетиками, представниками Мінприроди, екологічної громадськості, місцевих громад, науковцями.

Як [сказав Василь Полуйко](#), заступник міністра екології та природних ресурсів, [Програма розвитку гідроенергетики на період до 2025 року](#) не проходила жодних транскордонних консультацій із Молдовою чи консультацій із громадськістю, не була об'єктом стратегічної екологічної оцінки, не містить жодних альтернатив, внаслідок чого «недостатньо продумане управлінське рішення призвело до накопичення значної кількості проблем як на національному, так і на міжнародному рівнях».

Учасники заходу зі сторони природоохоронців окреслили сфери викликів, пов'язаних із реалізацією даної програми: (1) суперечить міжнародним та євроінтеграційним зобов'язанням України; (2) не враховує питань охорони довкілля; (3) нехтує демократичними механізмами щодо проведення консультацій; (4) містить ризики соціального характеру.

У свою чергу, представники гідроенергетичного сектору апелювали до ролі гідроенергетики в енергетичному балансі України та того, що вони діють виключно в межах вже затверджених програм та нормативів, водночас визнають недовіру громадян до великих проєктів.

За результатами круглого столу профільний комітет має прийняти комплексний документ із рекомендаціями для всіх зацікавлених відомств.

ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ЧОРНОБІЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ НА ПОРЯДКУ ДЕННОМУ ПАРЛАМЕНТУ УКРАЇНИ

1 7 квітня Верховна Рада України схвалила за основу у першому читанні урядовий законопроект, спрямований на подолання негативних наслідків Чорнобильської катастрофи та запобігання таким техногенним аваріям у майбутньому. Проект Закону про внесення змін до Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему (№ 6624 від 22.06.2017), серед іншого, визначає:

- новий строк виконання заходів та бюджетного фінансування – на період до 2020 р., включаючи заходи, виконання яких передбачено протягом 2017 року,
- оновлення необхідних заходів – завершення будівництва та

введення в експлуатацію нового безпечного конфайнменту, забезпечення будівництва та безпечної експлуатації сховища сухого типу для зберігання відпрацьованого ядерного палива реакторів типу РВПК-1000 Чорнобильської АЕС (СВЯП-2), введення в експлуатацію заводу з переробки рідких радіоактивних відходів тощо.

Не зважаючи на важливість та невідкладність вжиття заходів, законопроект тривалий час не вносився у порядок денний парламенту (первинно включений у порядок денний лише 22 березня 2018 р., по спливу 9 місяців з часу реєстрації законопроектів). Лише 17 квітня 2018 р. після декількох переголосувань законопроект одержав 236 голосів депутатів, необхідних для його прийняття у першому читанні.

ЦИФРА МІСЯЦЯ

16

у

разів

знизилась результативність проведення територіальними органами
Держекоінспекції перевірок природоохоронного законодавства
у 2017 році, порівняно з 2015 роком

за матеріалами сайту Рахункової палати

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА ЕКОЛОГІЇ УКРАЇНИ?

Нещодавно О. Семерак, Міністр екології та природних ресурсів України, розмістив [допис](#) у Фейсбук, в якому натякнув, що в Україні можливе об'єднання міністерств енергетики та екології:

«...кліматична та енергетичні політики тісно пов'язані між собою. Більше того, у багатьох країнах посади міністра екології та енергетики давно об'єднані. Це свідчить не про конфлікт, а про єдиний напрямок національних екологічної та енергетичної політики. В Україні поки що так не є».

Наразі не відомо наскільки реальною є ідея об'єднання цих двох міністерств в Україні. З огляду на активну участь Міністра екології у заходах, пов'язаних з енергетикою (зокрема, відновлюваною енергетикою та енергоефективністю), а також його високу зацікавленість питаннями зміни клімату (які тісно пов'язані з енергетикою) така думка не є сюрпризом і потребує публічної дискусії. Це особливо цікаво на тлі останніх дискусій про ймовірне реформатування Уряду в цілому.

Конституція України, за загальним правилом, не визначає конкретних міністерств, тож функціонування окремого міністерства цілком залежить від політичної ситуації. Слід зауважити, що окреме міністерство екології існувало протягом усіх років незалежності України.

Зрозуміло, що об'єднання двох міністерств містить ширшу політичну складову, аніж питання функціональності. Скоріш за все, саме екологів турбуватиме ідея такого об'єднання, тому варто розібратись з можливими аргументами «за» і «проти».

Справді, у багатьох європейських країнах портфелі енергетики та екології об'єднані. Серед таких країн є Австрія, Бельгія (федеральний уряд), Ірландія, Греція, Франція, Швеція, Хорва-

тія, Італія. Поширеною є також практика об'єднання екологічного портфелю з сільським господарством, та туризмом.

Об'єднання функціональних портфелів не завжди означає рівноцінне об'єднання міністерств: можна спостерігати повне поглинання одних чи інших (наприклад, Міністерство екології та територіального розвитку та морів Італії, яке функціонально поглинуло енергетику), рівнозважене об'єднання (наприклад, Міністерство екології та енергетики Швеції), чи об'єднання під цілком нове політичне завдання (як-от нещодавно створене Міністерство екологічного та інклюзивного переходу Франції).

Зрозуміло, що обрана модель об'єднання цілком залежала від політичної ситуації та пріоритетів країни і не може слугувати взірцем для сліпого наслідування. В Україні цілком можлива будь-яка і навіть своя, особлива модель об'єднання портфелів енергетики та екології. Більше того, таке об'єднання може носити сегментний характер з точки зору функціонального складу портфелю. Наприклад, цілком можливе створення міністерства енергетики та зміни клімату, оскільки вони дійсно тісно пов'язані.

В Україні пряме безпосереднє об'єднання цих двох міністерств на практиці загрожує поглинанням питань довкілля з боку міністерства енергетики і, в умовах відсутності ефективної системи екологічної політики та природоохоронного регулювання, може викликати системний конфлікт інтересів. Позитивним, звичайно, наслідком такого об'єднання стане політична вага відповідного міністра: міністр енергетики є «важковаговиком» в КМУ і це дасть більше політичної ваги питанням довкілля. Проте, це цілком залежатиме від екологічної свідомості конкретного міністра.

ЦИТАТА МІСЯЦЯ

«Підприємствам вигідніше заплатити екологічний податок, ніж встановлювати більш дороге природоохоронне обладнання. Екологічний податок став свого роду платою за користування навколишнім середовищем, проте він не виконує своєї стимулюючої функції для упередження забруднення довкілля.»

За матеріалами сайту Рахункової палати України

ПОДІЯ МІСЯЦЯ

25 квітня 2018 року Уряд схвалив та подав на розгляд Парламенту проект Закону про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року (№ 8328 від 26.04.2018 р.)